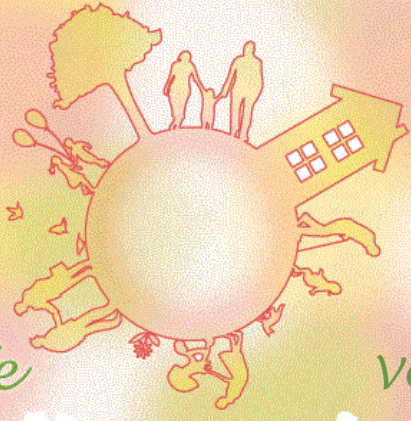

Living the LOTUS

Buddhism in Everyday Life

2
2020

VOL. 173

Founder's Essay

सद्धर्म मन्त्रण

आफ्नो मन सफा भएमा तेत्तिकै “सर्वस्वच्छ संसार” बन्छ भनेर पुण्डरिक सुत्रको “१६औं अध्याय” मा भनिएको छ । तर हामीले तेस्तो देख्न सक्दैनौं र हामीले खाली संसारमा फोहोर मात्र देख्छौं । तर अरुको फोहोर देख्नुअघि आफ्नो मनको फोहोर सफा गर्न जरुरी छ ।

“सद्धर्म पुण्डरिक मन्त्रण गरेमा हाम्रो मनले बुद्धत्व पुज्छ र बुद्धत्व प्रकट हुन्छ” भनेर निचिरेन गुरुले भनेका छन । पुण्डरिक सुत्रमा बुद्धको कामना र बोधिसत्वको कामनामा लाखौंको कामना भरिएको हुन्छ । सधै साझविहान सुत्र

पाठ गरेमा आफ्नो मन सफा हुन्छ र “यो त खराब मान्छे” भनिएको मान्छेको पनि मनभित्र गएर अहिलेसम्म नबुझेको कुरा बुझेर मन आनन्दित हुनेछ ।

कुवाना मन्दिरको एक सदस्यले एक एस्तो उपदेश दिएका थिएकी दाइसेइदोको मुर्ती सफा गर्दा बुद्धले आफुलाई हेरेर मुस्कुराएको देखेरे “अहिलेसम्म आफ्नो आखा धमिलो भएर पो साँचो बुद्ध नदेखेको र अरुको साँचो कुरा नदेखेको रहेछु” भनेर मलाई भने ।

संस्थापकको निबन्ध ९ / १५६-१५७बाट

Living the Lotus Vol. 173 (February 2020)

प्रकाशक: रिशुथो कोसेइ काइ अंतराष्ट्रिय विभाग
फुमोन मिडिया सेन्टर २-७-१, वादा सुगीनामी कु
टोक्यो १६६-८५३७ जापान
फोन: ८१-३-५३४१-११२४
फ्याक्स: ८१-३-५३४१-१२२४
इ-मेल: [living.the.lotus.rk-international@
kosei-kai.or.jp](mailto:living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp)
प्रमुख सम्पादक: कोइचि साइतो
सम्पादक: केनसुके सुजुकि
नेपाली संस्करण अनुवाद र सम्पादक: नविन अर्याल
सम्पादन कर्मचारी: अंतराष्ट्रिय विभाग कर्मचारी

रिशुथो कोसेइ काइ सन १९३८ सालमा संस्थापक निवानो निचिनो र नागानुमा म्योकोले सुरु गर्नुभएको शद्धर्म पुण्डरिक सुत्र र अरु दुइ सुत्र मात्रै सर्वसाधारण बुद्ध धर्मको संस्था हो । हामी बस्ने ठाउँ, काम गर्ने ठाउँमा गौतम बुद्धका उपदेशहरूको आधारलाई व्यवहारमा ल्याएर शान्तिपूर्ण संसार बनाउन चाहने व्यक्तिहरू यो संस्थामा आबद्ध छन । अहिले अध्यक्ष निवानो निचिको र हामी बौद्धधर्मालु सदस्यहरू राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय स्तरमा अरु धर्महरू या परोपकारी संस्थाहरूसँग मिली बुद्धको उपदेश फैलाउन कोसिश गरिरहेका छौं । रिशुथो कोसेइ काइ सन १९३८ सालमा संस्थापक निवानो निचिनो र नागानुमा म्योकोले सुरु गर्नुभएको शद्धर्म पुण्डरिक सुत्र र अरु दुइ सुत्र मात्रै सर्वसाधारण बुद्ध धर्मको संस्था हो । हामी बस्ने ठाउँ, काम गर्ने ठाउँमा गौतम बुद्धका उपदेशहरूको आधारलाई व्यवहारमा ल्याएर शान्तिपूर्ण संसार बनाउन चाहने व्यक्तिहरू यो संस्थामा आबद्ध छन । अहिले अध्यक्ष निवानो निचिको र हामी बौद्धधर्मालु सदस्यहरू राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय स्तरमा अरु धर्महरू या परोपकारी संस्थाहरूसँग मिली बुद्धको उपदेश फैलाउन कोसिश गरिरहेका छौं ।

Living the Lotus-Buddhism in Everyday life (शद्धर्म पुण्डरिक सुत्र - दैनिक जिवनमा बुद्ध धर्म) भन्ने शिर्षक हाम्रो दैनिकिमा बुद्धको उपदेश कसरी प्रयोग गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा बुझाउन, जसरी हिलोमा पनि कमल फकृत्यको हुन्छ तेस्तै हाम्रो जिवन राम्रो र उधेप्यमुलक होस भन्ने कामना सहित राखिएको हो । यो पत्रिका पढेर संसार मनिसहरूको जिवनमा बुद्धको उपदेश उपयोग गर्नकोलागि ईन्टरनेटमा राखिएको छ ।

President's Message

बाच्चुको अर्थ खोजौ

by Rev. Nichiko Niwano
President of Rissho Kosei-kai

“तिमी पनि मर्ने छौ”

यो महिना निर्वाण महिना हो । यो निर्वाण महिना भनेको शाक्यमुनी बिलाप भएको भनिएको फेब्रुअरी २५ मा बुद्ध धर्माहुहरु यो उपदेश लिएर तेस्लाई अझै गहिरो रुपमा बुझ्ने दिन हो । तर बुद्धले आफ्नो “मृत्यु” को बारेमा हामीलाई के भन्नु भएको थियो त ?

मलाई मृत्यु भनेको “यो संसारमा बाच्ने मान्छे सबैको एकदिन अन्त्य हुन्छ भन्ने” भाग्यलाई भनिएको हो जस्तो लाग्छ ।

बुद्धधर्ममा एसलाई “सर्वमृत्यु” भनिन्छ र जिवन र मरण एक सेटमा आउछ । मृत्यु भएर नै “जिवन” हुन्छ तर हामी “मृत्यु” लाई सहज रुपमा लिदैनौ । धेरैलाई “मृत्यु” भनेको डर लाग्दो चिज हो र एस्तो कुरा नगर्ने गर्छन । तेसै भएर शाक्यमुनिले “तिमी पनि मर्ने छौ” भनेर यो संसारको भाग्यलाई राम्ररी बुझाएका छन ।

तर शाक्यमुनिले आफ्नो मृत्युबाट खाली तेती मात्र सिकाउन खोजेका होईन । जन्मेपछी मरण अनि फेरी जन्मको यो जिवनको धारमा हामी यो संसारमा जन्मेर जन्मिनुको अर्थ बुझाउन खोजेका हुन । मतलब खाली मर्न मात्र हामी जन्मिएका होईनौ भन्ने कुरा हो ।

सद्धर्म पुण्डरिकको गुरु अध्यायमा “यो संसारको दुखिहरुलाई मुक्ती दिन यहाँ जन्मिएको” भन्ने कुरा छ । यो श्लोकबाट दुख या कष्टबाट टाढा हुन नसक्ने हामीलाई बचाउन शाक्यमुनी यो संसारमा जन्मेका हुन भन्न सकिन्छ ।

र एस्तो गर्ने शाक्यमुनी मात्र होईनन । यो कुरालाई बुझेर अब हामी यहाँ जन्मिनु र बाच्चुको अर्थ के हो विचार गरौ ।

वाचनुको अर्थ

गुरु अध्यायमा “सर्वप्राणिको मुक्तिको निम्ती यहाँ जन्मिने” भन्ने छ । दुख धेरै भएको यो लोकमा हामी चाहेर नै आएका हौ । अर्को अर्थमा दुख भएर नै सुख हुने लोक हो यो र यो लोकमा हामीहरु सत्य र कर्म बुझ्न सक्ने मानिस भएर वाचन सकेका हौ ।

आफ्ना नजिकका या परिवारको कसैको मृत्यु भएमा धेरै दुख लाग्छ । तर त्यो दुखलाई भित्रदेखी बुझेमा तेस्को सत्यता बुझिन्छ । र एस्ता दुख नै मुक्तिको मुल आधार बन्ने गर्दछ ।

अनी यहाँ भनिएको “मुक्ति” ले नै हाम्रो सबैभन्दा नराम्रो अवस्थामा पनि वाचन सकौ भन्ने सकारात्मक कदम चाल्न सकिन्छ ।

मुक्ति या जिवनको अर्थ भनेको माहान कुरा हुन भन्ने छैन । एस्ता कुरा हामीले पकाउदा अरुलाई अभिवादन गर्दा जस्तो सुकै सानातिना कुरा गर्दा आफुले मात्र पाउने खुशीमा अरु पनि खुशी छन भन्ने कुरा हुन । एही नै जिवनको अर्थ र मान्यताको मुल कुरा हो ।

मानसिक रोगका डाक्टर भनेर चिनिने फ्रान्कुल नचिसको जेलमा पर्दा “मानिस भनेको जिवनबाट अर्थ खोज्ने होईन कि जिएर अर्थ खोज्ने हो” भनेर भनेका थिए ।

हामीहरु आफ्ना भाग्यमा भएका आफुले केहि गर्न नसक्ने कुरालाई स्विकारेर अघी बढ्न खोजेर जिउनु नै महत्वपूर्ण हुन्छ ।

यो कुरा बुझ्नु नै बुद्धत्व प्राप्ती हो र एसो गर्नु नै जिवनी हो । गुरु योँकानले “यो संसारमा दुखी मानिसलाई धर्मले उपदेश” भनेर भनेका छन । बुद्धधर्म मान्ने हामीहरु सधै जहाँसुकै पनि जिवनको अर्थ के हो भन्ने थाहा पाउने उपदेशले बाचेका छौ ।

From *Kosei*, February 2020

अरुको मनको आवाज सुनौ

अन्तराष्ट्रिय बुद्धिस्ट केन्द्र
यामामोतो योशिआकि

यो प्रवचन २०१९ नोवेम्बर १०, सह-संस्थापकको जन्मज्यान्ती समाहरोहमा दाइसेइदोमा गरिएको हो ।

सह-संस्थापक म्योकोजिको १३०औं जन्मजयन्तिमा प्रवचन गर्न दिनु भएकोमा धेरै आभारी छु ।

म अहिले ७० वर्षको भए । ४० वर्षभन्दा बढी, बुद्ध, संस्थापक, सह-संस्थापक र यहाँको सदस्यको साहयताले यो धर्म सिक्न पाएकोमा म धेरै आभारी छु ।

म जापानको आइचिको चिता शहरको समुन्द्री किनारमा जन्मिइ हुर्किएको हु । बुवा विश्वयुद्धम गएर फर्किनु भएको हो र उहा जापानि सेनाहरु धेरै मरेको युद्धबाट भाग्यबस बाच्नु भएको सेना हो । युद्धबाट फर्किएको बुवा धेरै कठोर हुनुहुन्थ्यो । म सानो छदा उहको गाली धेरै खाएको छु । म २३ वर्षको हुँदा म घरबाट बाहिर नानीसक्रे भएको थिए (यो एक मानसिक समस्या हो) । मलाई बुवा मन पर्दैनथ्यो ।

मेरो बल पनि घट्दै गयो र बुवाको संबन्धबाट पनि चिन्तित भएर धर्मको साहरा खोज्न थाले ।

दाइसेइदोमा प्रवचन गर्दै यामामोतोजी ।

पहिला क्रीस्चियन धर्मको पादरिसँग सल्लाह गरे तर तेती बल नभएको ले नजिकैको “आमाले मात्र धर्मले पनि होला नि” भन्ने हलुडो बिचारले आमासँग सल्लाह मागे ।

आमा १९६२मा यहाँको सदस्य हुनु भएको थियो । म घरबाट ननिस्कने भएपछी उहा चिता मन्दिर आउनु भएको रहेछ । साएद मेरो बारेमा चिन्ता लागेर उहा यहाँको रेबरेन्डसँग सल्लाह माग्न आउनु भएको थियो होला । त्यो बेलामा रेबरेन्डले मलाई “घरमा बस्दा बुवासँग झगडा होला देखी दिन यहाँ बस्ने गरी आउ” भनेर भन्नु भएको थियो ।

घरमा बस्न मन थिएन तेही भएर मैले आफ्नो लुगाहरु लिएर मन्दिर गए । त्यो बेलामा यहाँको मन्दिर जस्ताको थियो र होजा गर्ने ठाउको बिचमा ठुलो चुलो थियो । म तेही बसेर धेरै किताब पढ्न थाले । कहिले म रेबरेन्डको गाडी चलाउथे कहिले पुजाको मद्दत गर्थे । एक हप्ता बस्न आएको तर तीन हप्ता भैसकेछ ।

म त्यो बेलामा २६ वर्षको थिए र “मैले बुवाआमाप्रती आभारी बन्नसके अब म घर फर्किन्छु” भनेर भने । तर रेबरेन्डले “टोक्योमा हाम्रो स्कुल छ त्यहाँ पढ्न जाच दिनु” भनेर भन्नुभयो ।

तेहिभएर मैले टोक्योको गाकुरिन स्कुलको जाच दिए तर फेल भए । तैपनी रेबरेन्डले “फेरी एक चोटी कोसिस गर्नु” भनेर भन्नु भयो । म जस्तो मान्छे पास त हुन्न होला तर एदी पास भएमा ३ वर्ष पढ्न खान सितैमा पाईन्छ भन्ने आशाले

फेरी जाच दिए । यो पल्ट म पास भए । तेही भएर अहिलेको जे छु त्यो हुन सके ।

३५ वर्ष हुँदा अमेरिकाको हावाइ मन्दिर प्रमुख हुन पाए र १० वर्ष हावाईका सदस्यहरुसङ्ग ध्यान गर्न पाए । १ करोड १० लाख जनसन्ख्या भएको हावाईमा जापान मुलका ३० लाख मान्छे छन । जापानी बोल्ने सदस्य पनि छन अङ्ग्रेजी बाहेक केहि नबोल्ने दोस्रो या तेस्रो पुस्ताका जापानि पनि छन ।

लागु पदार्थमा फसेका युवा, कुखुरा पालन गरेर ऋण तिर्न नसकेका युवा, अमेरिकामा बिहे गरेर आएको तर घरबार नराम्रो भएका युवति, एस्त धेरै समस्या भएकालाई कसरी मुक्ती दिलाउने हो भनेर चिन्तित हुन्थे । तर एस्तो बेलामा संस्थापक या सह-संस्थापकको किताबहरु र सुत्र पाठ गरेर मद्दत गर्ने कोसिस गरेको थिए । एक दिन “बुद्धत्व छ भन्ने कुरा बुझ्ने र सबैको बुद्धत्वलाई पुज्नु नै बोधिसत्व कृयाको आधार” भन्ने संस्थापकको उपदेशले मनमा धेरै छोयो ।

“बुद्धत्व बुझ्ने भनेको के हो त ?” भनेर सोच्दा सद्धर्म पुन्दरिकको १६औं अध्यायमा “सर्वप्रणिमा हुने बुद्धलाई पुजन र भेट्न आफ्नो प्राण नै दिएर भए पनि हामी सबै संघ मिलेर बुद्ध भेट्ने कोसिस गर्ने छु” भन्ने कुरा छ र यो श्लोकहरु मेरो आत्माभित्र पस्ने शब्दहरु बन्यो ।

“यो दाइसेइदोमा राखिएको गोहोन्जोनको मुर्तिमा भएको जिवन मेरो भित्र पनि बसेको छ । मलाई एसले बचाएर राखेको छ र मलाई डोराइ राखेको छ । र यो मुर्तिलाई पुज्नु नै बुद्धत्वलाई बुझ्नु हो” भनेर सु-मनले

बिहानदेखी बेलुकासम्म “नाम हो रेन क्यो” जप गरेर बुद्धप्रती भक्ती गर्ने गरे । तेस्तो गरेको ३ वर्ष बित्दा एक दिन अचानक मेरो भित्र बुद्ध पसेको जस्तो भान भयो ।

र मैले अरु सदस्यको सहयोग गर्दा थाहा पाएको कुरा के हो भने घरका प्रतेक व्यक्तिले आफुमा बुद्ध छ भनेर एक-अर्कालाई पुज्ने हो भने यो समाजमा हुने जस्तो सुकै समस्या र दुखलाई पार गरेर मुक्ती मिल्न सक्छ भन्ने कुरा हो ।

परिवार भनेको नै बुद्धबाट पाइएको सबैभन्दा पुण्य चिज हो भन्ने कुरा पनि बुझे ।

एस्तो कुरा बुझेर हावाईबाट जापान फर्केपछी तोत्तोरिमा ४, मात्सुदोमा ७ र फुकुओकाको मियातामा १ वर्ष प्रमुख बनेर सदस्यहरुसङ्ग मिलेर बुद्धपथमा हिडे ।

म ५९ वर्ष हुँदा मलाई श्री लन्काको काम दिइयो । श्री लन्का जापानको होक्काइदोभन्दा अलि सानो तर जनसन्ख्या २० लाख भएको टापु देश हो र याहा शिन्हालि, तामिल र मुस्लिमहरु बस्छन । सबैको भाषा फरक छ र बुद्ध धर्म, हिन्दू मुस्लिम र क्रीस्चियन मान्छन ।

यहाँका सदस्यहरु सबै शिन्हाली हुन र उनिहरु थेरावादा बुद्ध धर्म मान्छन । यहाँ बुद्धधर्म सुरु भएको ३०० वर्षअघी हो भनिन्छ । जापानभन्दा पहिला बुद्धधर्म सुरु भएको हो । मन्दिरका सदस्यहरुलाई यो मन्दिर र आफ्नै मन्दिर दुबै महत्वपूर्ण हुन्छ । र सदस्यहरु अङ्ग्रेजी होईन कि आफ्नै भाषा बोल्छन । तर कोसेइ काइको कुनै पनि किताब शिन्हाली भाषामा अनुबाद भएको छैन । खाली एक भिक्षुले अङ्ग्रेजिबाट अनुबाद गरेको सुत्र पाठ मात्र ।

कसरी सद्धर्म पुन्दरिकको ज्ञान सदस्यहरुलाई

बुझाउने हो भनेर चिन्ता गर्दा मैले हावाईमा गरेको कुराले मद्दत गर्‍यो “बुद्धको प्राणलाई बुझेर तेस्लाई पुज्ने” भन्ने कुरा बुझाउने विचार गरे । मैले अध्यक्षबाट बुद्धत्व र बुद्ध एकै अर्थ हो भनेर बुझाउने अनुमती लिएर “बुद्ध हामी सबै भित्र हुन्छ तेही भएर प्राणलाई पुजेर आभारी भएर आदर गर्न कुरा मुक्ती हो । यो सद्धर्मको महत्वपूर्ण उपदेश हो ।” भनेर बुझाए ।

एसको अभ्यासकोनिम्ती परिवार सबैमा हुने बुद्धत्वलाई पुज्ने एक अर्काको बुद्धत्वलाई आदर गर्ने कुराले घरमा शान्ति छाउछ ।

एस्तो गरी सद्धर्म पुण्डरिकको उपदेश बुझाउदै जादा एक श्री लन्काको सदस्यले मेरो घोर विरोध गरे ।

“यामोतोलाई केहि आउदैन तेही भएर सदस्यहरु घटेका हुन । उहाले केहि गर्न सक्नुहुन्न । मलाई संस्थापकले श्री लन्कामा धर्म प्रचार गर्नु भन्ने भएको थियो तेसैले म यहाँको संस्थापक हु । यामामोतो यहाँबाट निस्कनु पर्छ म उसलाई फेरी श्री लन्कामा छिर्न नमिल्ने गरिदिन्छु” आदी भनेर १ घण्टा जती मलाई गाली गरिरहे ।

त्यो मान्छेलाई मैले अरुको बुद्धत्व पुज्ने भनेर सिकाउनु थियो तेही भएर उसको गाली नसहेमा सद्धर्म पुण्डरिक सिकाउन सकिने थिएन । तर मेरी श्रीमतीलाई ज्यानको खतरा लागेछ र उनले जापानको बैंकमा सेफ खोलेर “आफुहरुलाई केहि भएमा यो सेफ खोल्नु” भनेर छोराछोरीलाई भनेकी रहिछिन । एस्तो गर्दै ५ वर्ष बित्यो । हरेक वर्ष नोवेम्बरमा रेबरेन्डको भेला हुन्थ्यो अनि म अध्यक्षलाई आफ्नो गुनासो पोख्थे ।

विदेशमा केन्द्र खोल्दा त्यो देशको कानून अनुसार संस्था दर्ता गर्नु पर्‍थ्यो । थेरावादा बुद्ध मान्ने देशमा जापानको बुद्धको संस्था दर्ता गर्न गाह्रो भयो र धेरै वर्ष लाग्यो । तर यहाँको सन्चालक समितिका मान्छेको निरन्तर प्रयासले रिशो कोसेइ काइ धर्म प्रतिस्थान भन्ने एन जि ओ दर्ता गर्न सफल भयो ।

तर त्यो सदस्यलाई यो नाम दर्ता गरेकोमा झन रिस उठेछ “मैले संस्थापकलाई रिशो कोसेई काइ श्री लन्का खोल्छु भनेको थिए तेही भएर म अर्कै खोल्छु” भनेर छोडेर गए ।

सन्चालकका अरु सबै तेही मान्छेका चेला थिए । मैले श्रीमतीलाई “साएद यो संस्थामा अब हामी दुइजना मात्र हुन्छु होला तर अध्यक्षले यहाँ काम गर्नु भनेकोले एही काम गर्छु” भनेर भने । तर धेरै सदस्यहरु एही बसे । त्यो छाड्ने सदस्यलाई भने धेरै अचम्म लागेछ ।

मलाई यहाँको भाषा नआएकोले उपदेश दिने य अरु साहायता गर्ने काम गर्न सकिन । तर मलाई ५ वर्षसम्म गाली गर्ने मानिसको पनि बुद्धत्व पुजेको भनेर सबैलाई राम्रो लागेको रहेछ । अहिले सोच्दा तेही सदस्यले गर्दा सद्धर्म पुण्डरिकको ज्ञान फैलाउन शाक्यमुनिले मलाई मौका दिएको जस्तो लाग्छ । मैले बुद्ध, संस्थापक र अध्यक्षको उपदेशमा विश्वास गरेकोमा धेरै आभारी भए ।

तेस्पछी श्री लन्काको छिमेकिसँग हाम्रो राम्रो संबन्ध हुन थाल्यो र हरेक घरमा उपदेश सिक्न सकिने परिवार होजाको सुरु भयो ।

श्री लन्काभरी आफै यो उपदेशमा लागेर छिमेकी प्रमुख बन्ने ९० जना छन ।

२०१७मा भावि-अध्यक्ष आएर नयाँ दोजोमा बुद्ध प्रतिस्थापान गर्ने पुजा गरियो । २६०० बर्ष भन्दाअघिदेखी चली आएको थेरावादा बुद्ध धर्म मान्ने श्री लन्कामा भावि-अध्यक्षले गोहोजोन प्रतिस्थापान गर्न पाउनु हाम्रो निम्ती धेरै गौरवको कुरा हो ।

पहिला सह-संस्थापकले हामी मिलेर “रिशो कोसेड काइवाट सद्धर्म पुन्डरिक सुत्र संसारभर फैलाउने” भन्ने आदेश आएको थियो । अब बिदेशिहरु जापान आएर

जापानलाई सघाउने समय आएको जस्तो लाग्छ । जापानमा बस्ने बिदेशिहरुको मद्दत गरी सुकर्म गरेर सर्व-साधारण बुद्ध धर्मलुको हैसिएतले अझै ध्यान गर्दै जान्छु भन्ने प्रण गर्छु ।

बुद्ध, संस्थापक, सह-संस्थापक, अध्यक्ष र सबैजना मलाई एस्तो अद्भुत जिवन दिनु भएकोमा धेरै आभारी छु ।

दाइसेइदोमा प्रवचन गर्दै यामामोतोजी ।

श्री लन्कामा यामामोतोजी

The Threefold Lotus Sutra

An Outline and Key Points for Each Chapter

१३औं अध्याय साहायता (पहिलो भाग)

यो अध्यायको शुरुमा शाक्यमुनिको अर्की आमा माहाप्रजापती र शृमती यशोधरालाई व्याकरण दिएको कुरा छ । अघिल्लो अध्यायमा नागकन्या (नारी बुद्ध) को कुरा गरिएको थियो । नागकन्या जो अन्तै देशकी थिइन र जसले मन्जुश्रीबाट ज्ञान पाएकी थिइन उनलाई तुरुन्तै व्याकरण दिइएको थियो, तर प्रजापती र यशोधरा जस्ता माहान र शिक्षा भएका ब्यक्ती जसले शाक्यमुनिबाट नै ज्ञान पाएका थिए उनिहरूले किन अन्तिम्बेलामा व्याकरण दिइयो त भनेर तलका दुइ उपदेशबाट यो कुरा बुझ्न सकिन्छ ।

सुन्य मनले बिनम्र भएर धर्मलाई लिने

पहिलो कुरा आनन्द र राहुलको जस्तै हो । प्रजापती र यशोधरा जसले शाक्यमुनिलाई सानोदेखी सेवा गर्ने र अर्की आफ्नै धर्मा पत्नी भनेको आफ्नो धेरै नजिकका मान्छेलाई आफ्नै उपदेश बुझाउन धेरै गाह्रो हुन्छ भन्ने कुरा सिकाइएको हो ।

नागकन्या र मन्जुश्री भनेका गुरु र चेली हुन र एस्तो नाता भएमा उपदेश सिकाउन र सिक्र धेरै सजिलो हुन्छ तर एदी आफ्नै आमा या पत्नी जस्तो नजिकको नाता भयो भने उपदेश सिक्र र सिकाउदा सजिलो हुँदैन ।

एस्तो कुरा सिकाउन व्याकरण दिन ढिला गरिएको हो भन्ने कुरा बुझ्न सकिन्छ । ढिलो भयो तर यि दुइ नारीहरू नागकन्याभन्दा कमजोर भने पक्कै होईनन ।

दोस्रो कुरा “उपदेशलाई सहि ढडले बुझाउने हो भने जसले

बुझाए पनि उस्तै हो भन्ने कुरा बुझिन्छ । र “बिनम्र भएर उपदेशलाई लिएमा आफ्नो शिक्षा भए पनि नभए पनि फरक पर्दैन । जो कसैले पनि उपदेश बुझ्न सक्छन” भनेर बुझौन खोजिएको हो । शाक्यमुनिको आफ्नै चेला नभए पनि र हजार बर्ष पछीका हामी जस्ता मान्छे या जुनसुकै देशका मान्छे जस्तो सुकै भए पनि केहि फरक पर्दैन । जसले सुन्य मन राखेर बिनम्र भएर उपदेश बुझ्न खोज्छ तेसले मुक्ती पाउने छ । यो कुरा अहिले यहाँ भएका हामीहरूकोनिम्ती धेरै आभारी हुन पर्ने कुरा हो ।

बोधिसत्व फैलाउने कामना

र “यो साहायता अध्याय” को मुल कुरा पछील्लो भागमा छ र सद्धर्म पुण्डरिक सुत्रको उपदेशले मन छोएर खास गरी “देवदत्त अध्याय” मा भनिएको सबै मान्छेमा बाराबर बुद्धत्व हुन्छ भन्ने सत्य बुझेका बोधिसत्वहरूले यो उपदेशलाई आफ्नो प्राण दिएर भए पनि संरक्षण, अभ्यास र फैलाउदै जाने कुरा प्रण गर्ने कुरामा छ ।

“साहायता” भनेको यहाँ “बुद्धि मद्दत” भन्ने अर्थ लाग्छ र यो अध्यायमा उपदेश अरुलाई फैलाउने भन्ने कुरा खासमा भनिएको छैन तर आफुले यो उपदेश लिन्छु भन्ने प्रण मात्र भनिएको छ । अरुलाई फैलाउनु भन्दा पहिला आफुले तेस्लाई लिन्छु भन्ने प्रण गर्न जरुरी छ र पहिला आफुले तेस्लाई अभ्यास नगरेमा कसैलाई यो सिकाउन सकिन्न । तेही भएर यो “साहायता” भन्ने अध्यायमा गहिरो अर्थ छ भनेर बुझ्न जरुरी छ ।

This is an Nepali translation of text that originally appeared in Japanese in *Hokke sanbu kyo: Kaku hon no aramashi to yoten*, by Rev. Nikkyo Niwano, the founder of Risho Kosei-kai (Kosei Publishing, 1991 [revised edition, 2016]), pp. 133–36.

जिउनुको अर्थ

यो महिना निर्वाण महिना हो । अध्यक्षले यो महिनाको प्रवचनमा शाक्यमुनिले आफ्नो मरणबाट प्राणिहरु सबै एक दिन मर्ने भाग्य लिएर आएक छन भनेर भन्नु भयो । र साथै गुरु अध्यायमा “कामना जन्म” भने जस्तै हामी मानव भएर जन्मनुको अर्थ छ भनेर सिकाउनु भयो ।

पहिला जापानमा विश्वयुद्धपछी एक “सपन बाकस” भनेर राहत बाड्ने काम गर्ने छात्र थिए । धेरै समय काम गर्दा उनको आँखा धेरै दुख्थ्यो तर त्यो राहतको सामानबाट आँखा नझिकी काम गर्थे । किनकी उनलाई यो कठिन बेलामा टुहुरा भएका बालकबालिकाकोनिम्ती मैले गर्न सक्ने एत्ती नै हो भन्ने लाग्थ्यो । कती राम्रो कुरा ।

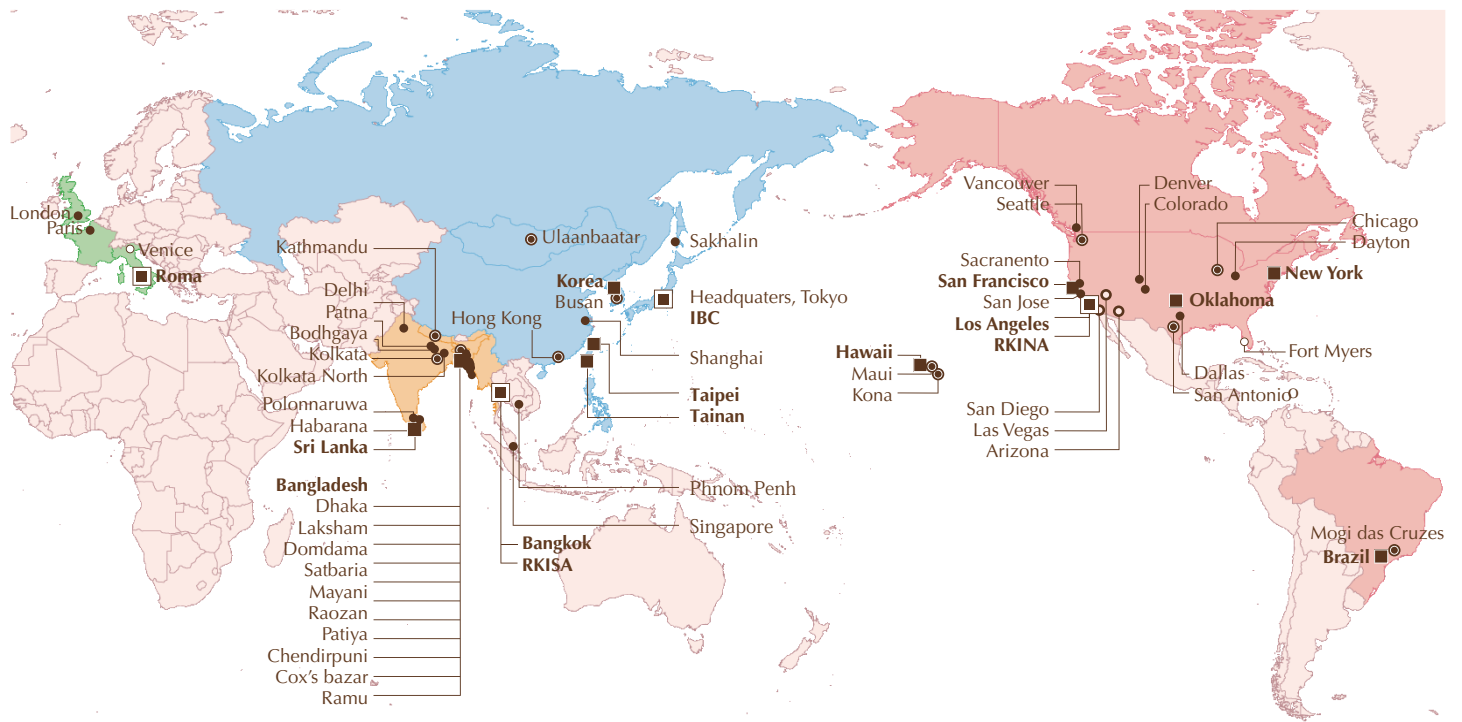
परिवर्तन गर्न नसकिने हाम्रो भाग्य बुझी अघी बढ्नु पर्छ भन्ने कुरा सिके ।
हामी सबै कामना गरेर यहाँ जन्मेको हुनाले मेहेनत गर्दै चमिकदै जाऔ ।

रिशो कोसेइ काइ अन्तिष्टय विभाग
कोइचि साइतो

✉ We welcome comments on our newsletter Living the Lotus: living.the.lotus.rk-international@kosei-kai.or.jp

Rissho Kosei-kai: A Global Buddhist Movement

Rissho Kosei-kai Buddhist Church of Hawaii

2280 Auhuhu Street, Pearl City, HI 96782, USA
 TEL: 1-808-455-3212 FAX: 1-808-455-4633
 Email: info@rkhawaii.org URL: <http://www.rkhawaii.org>

Rissho Kosei-kai Maui Dharma Center

1817 Nani Street, Wailuku, HI 96793, USA
 TEL: 1-808-242-6175 FAX: 1-808-244-4625

Rissho Kosei-kai Kona Dharma Center

73-4592 Mamalahoa Highway, Kailua-Kona, HI 96740, USA
 TEL: 1-808-325-0015 FAX: 1-808-333-5537

Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Los Angeles

2707 East First Street, Los Angeles, CA 90033, USA
 POBox 33636, CA 90033, USA
 TEL: 1-323-269-4741 FAX: 1-323-269-4567
 Email: rk-la@sbcglobal.net URL: <http://www.rkina.org/losangeles.html>

Please contact Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Los Angeles

- Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Arizona**
- Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Colorado**
- Rissho Kosei-kai Buddhist Center of San Diego**
- Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Las Vegas**
- Rissho Kosei-kai Buddhist Center of Dallas**

Rissho Kosei-kai of San Francisco

1031 Valencia Way, Pacifica, CA 94044, USA
 POBox 778, Pacifica, CA 94044, USA
 TEL: 1-650-359-6951 FAX: 1-650-359-6437
 Email: info@rksf.org URL: <http://www.rksf.org>

Please contact Rissho Kosei-kai of San Francisco

- Rissho Kosei-kai of Sacramento**
- Rissho Kosei-kai of San Jose**

Rissho Kosei-kai of New York

320 East 39th Street, New York, NY 10016, USA
 TEL: 1-212-867-5677 Email: rkny39@gmail.com URL: <http://rk-ny.org>

Rissho Kosei-kai of Chicago

1 West Euclid Ave., Mt. Prospect, IL 60056, USA
 TEL: 1-773-842-5654
 Email: murakami4838@aol.com URL: <http://rkchi.org>

Rissho Kosei-kai of Fort Myers

URL: <http://www.rkftmyersbuddhism.org>

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Oklahoma

2745 N.W. 40th St., Oklahoma City, OK 73112, USA
 POBox 57138, Oklahoma City, OK 73157, USA
 TEL: 1-405-943-5030 FAX: 1-405-943-5303
 Email: rkokdc@gmail.com URL: <http://www.rkok-dharmacenter.org>

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Denver

1255 Galapago St. #809 Denver, CO 80204, USA
 TEL: 1-303-446-0792

Rissho Kosei-kai Dharma Center of Dayton

617 Kling Drive, Dayton, OH 45419, USA
 URL: <http://www.rkina-dayton.com>

The Buddhist Center Rissho Kosei-kai International of North America (RKINA)

2707 East First St., Suite #1, Los Angeles, CA 90033, USA
 TEL: 1-323-262-4430 FAX: 1-323-262-4437
 Email: info@rkina.org URL: <http://www.rkina.org>

Rissho Kosei-kai Buddhist Center of San Antonio

(Address) 6083 Babcock Road, San Antonio, TX 78240, USA
 (Mail) POBox 692042, San Antonio, TX 78269, USA
 TEL: 1-210-561-7991 FAX: 1-210-696-7745
 Email: dharmasanantonio@gmail.com
 URL: <http://www.rkina.org/sanantonio.html>

Rissho Kosei-kai of Seattle's Buddhist Learning Center

28621 Pacific Highway South, Federal Way, WA 98003, USA
 TEL: 1-253-945-0024 FAX: 1-253-945-0261
 Email: rkseattlewashington@gmail.com
 URL: <http://buddhistlearningcenter.org>

Rissho Kosei-kai of Vancouver

Please contact RKINA

Rissho Kosei-kai do Brasil

Rua Dr. José Estefno 40, Vila Mariana, São Paulo-SP, CEP 04116-060, Brasil
 TEL: 55-11-5549-4446, 55-11-5573-8377
 Email: risho@rkk.org.br URL: <http://www.rkk.org.br>

Facebook: <https://www.facebook.com/rishokosseikaidobrasil>
Instagram: <https://www.instagram.com/rkkbrasil>

Risho Kosei-kai de Mogi das Cruzes

Av. Ipiranga 1575-Ap 1, Mogi das Cruzes-SP, CEP 08730-000, Brasil

在家佛教韓國立正佼成會

〒 04420 大韓民國 SEOUL 特別市龍山區漢南大路 8 路 6-3
6-3, 8 gil Hannamdaero Yongsan gu, Seoul, 04420, Republic of Korea
TEL: 82-2-796-5571 FAX: 82-2-796-1696

在家佛教韓國立正佼成會釜山支部

〒 48460 大韓民國釜山廣域市南區水營路 174, 3F
3F, 174 Suyoung ro, Nam gu, Busan, 48460, Republic of Korea
TEL: 82-51-643-5571 FAX: 82-51-643-5572

社團法人在家佛教立正佼成會

台灣台北市中正區衡陽路 10 號富群資訊大廈 4 樓
4F, No. 10, Hengyang Road, Jhongheng District, Taipei City 100, Taiwan
TEL: 886-2-2381-1632, 886-2-2381-1633 FAX: 886-2-2331-3433

台南市在家佛教立正佼成會

台灣台南市崇明 23 街 45 號
No. 45, Chongming 23rd Street, East District, Tainan City 701, Taiwan
TEL: 886-6-289-1478 FAX: 886-6-289-1488
Email: koseikaitainan@gmail.com

Rissho Kosei-kai South Asia Division

Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8216 FAX: 66-2-716-8218

Rissho Kosei-kai of Kathmandu

Ward No. 3, Jhamsikhel, Sanepa-1, Lalitpur, Kathmandu, Nepal

Rissho Kosei-kai of Kolkata

E-243 B. P. Township, P. O. Panchasayar, Kolkata 700094, India

Rissho Kosei-kai of Kolkata North

AE/D/12 Arjunpur East, Teghoria, Kolkata 700059, West Bengal, India

Rissho Kosei-kai of Bodhgaya Dharma Center

Ambedkar Nagar, West Police Line Road, Rumpur, Gaya-823001,
Bihar, India

Rissho Kosei-kai of Patna Dharma Center

Rissho Kosei-kai of Central Delhi

77 Basement D.D.A. Site No. 1, New Rajinder Nagar,
New Delhi 110060, India

Rissho Kosei-kai of Singapore

Rissho Kosei-kai of Phnom Penh

W.C. 73, Toul Sampaov Village, Sangkat Toul Sangke, Khan Reouseykeo,
Phnom Penh, Cambodia

RKISA Rissho Kosei-kai International of South Asia

Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8141 FAX: 66-2-716-8218

Rissho Kosei-kai of Bangkok

Thai Rissho Friendship Foundation
201 Soi 15/1, Praram 9 Road, Bangkapi, Huaykhwang, Bangkok 10310, Thailand
TEL: 66-2-716-8216 FAX: 66-2-716-8218 Email: info.thairissho@gmail.com

Rissho Kosei Dhamma Foundation

No. 628-A, Station Road, Hunupitiya, Wattala, Sri Lanka
TEL: 94-11-2982406 FAX: 94-11-2982405

Rissho Kosei-kai of Polonnaruwa

Rissho Kosei-kai Bangladesh

85/A Chanmari Road, Lalkhan Bazar, Chittagong, Bangladesh
TEL/FAX: 880-31-626575

Rissho Kosei-kai Mayani

Mayani Barua Para, Mirsarai, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Damdama

Damdama Barua Para, Mirsarai, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Patiya

China Clinic, Patiya Sadar, Patiya, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Satbaria

Village: Satbaria Bepari Para, Chandanaih, Chittagong, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Chendhirpuni,

Village: Chendhirpuni, P.O.: Adhunogar, P.S.: Lohagara, Chittagong,
Bangladesh

Rissho Kosei-kai Dhaka

408/8 DOSH, Road No 7 (West), Baridhara, Dhaka, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Laksham

Village: Dhupchor, Laksham, Comilla, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Cox's Bazar

Ume Burmize Market, Tekpara, Sadar, Cox's Bazar, Bangladesh

Rissho Kosei-kai Cox's Bazar, Ramu Shibu

Rissho Kosei-kai Raozan

Dakkhin Para, Ramzan Ali Hat, Raozan, Chittagong, Bangladesh

Buddiyskiy khram "Lotos"

4 Gruzinski Alley, Yuzhno-Sakhalinsk 693005, Russia
TEL: 7-4242-77-05-14

Rissho Kosei-kai of Hong Kong

Flat D, 5/F, Kiu Hing Mansion, 14 King's Road, North Point, Hong Kong, China

Rissho Kosei-kai Friends in Shanghai

Rissho Kosei-kai of Ulaanbaatar

(Address) 15F Express Tower, Peace avenue, khoro-1, Chingeltei district,
Ulaanbaatar 15160, Mongolia

(Mail) POBox 1364, Ulaanbaatar-15160, Mongolia
TEL: 976-70006960 Email: rkkmongolia@yahoo.co.jp

Rissho Kosei-kai of Erdenet

2F Ikh Mandal building, Khurenbulag bag, Bayan-Undur sum,
Orkhon province, Mongolia

Rissho Kosei-kai di Roma

Via Torino, 29, 00184 Roma, Italia
TEL/FAX: 39-06-48913949 Email: roma@rk-euro.org

Rissho Kosei-kai of the UK

Rissho Kosei-kai of Paris

Rissho Kosei-kai of Venezia

Rissho Kosei-kai International Buddhist Congregation (IBC)

166-8537 東京都杉並区和田 2-7-1 普門メディアセンター 3F
Fumon Media Center 3F, 2-7-1 Wada, Suginami-ku, Tokyo 166-8537, Japan
TEL: 03-5341-1230 FAX: 03-5341-1224 URL: <http://www.ibt-rk.org>